

De parel aan de Vliet, Voorschoten, in een aantal korte historische verhalen nog meer glans verleend!

Volgens een inmiddels haast vertrouwd recept heeft de kenner bij uitstek van de geschiedenis van Voorschoten, Jan Sloof, weer een flink aantal stukken gecombineerd tot een boek. Als gemeenschappelijk thema is dit keer de bedrijfshistorie van tal van indertijd bekende zaken gekozen. Door het economische wel en wee van die zaken wordt vooral de ontwikkeling van het dorp na de oorlog beschreven.

Jan H.M. Sloof, Voorschotense Verhalen III. 25 pareltjes uit een dorp in bedrijf. (Leiden, Uitgeverij Ginkgo, 2016). ISBN 978-90-71256-51-6. € 15,00. 176 p.

Soms smaakt het naar meer, als je een goedverkopend boek gepubliceerd hebt – vandaar dit derde deel. Dit keer is er een centraal thema: bedrijven. Met als eerste pareltje een algemeen verhaal over een fotograaf (G. van Egmond) met vooral veel nostalgische foto's, en als toegift een pareltje over palen: grens- en jachtpalen en palen die de economische kringen van de stad Leiden aangaven. En dan die andere pareltjes: je ziet een baaierd aan vooral verdwenen bedrijven en bedrijfjes de revue passeren. Bij sommige zal zelfs een wat ouder iemand maar weinig bekends opmerken, zoals over kunsthoorn; dat is een voorloper van bakeliet en werd later vervangen door plastic en aluminium. Dat daar een paar fabrieken van in Voorschoten waren, waaronder een voor aluminium trappen e.d., zal niet algemeen bekend zijn. De meeste beschreven bedrijven waren klein: veel slaggers, bakkers, schoenmakers, schilders, fietsenmakers en tuinders. Opvallend is dat de echte kruidenierswinkeltjes amper genoemd worden, of winkeliers in kleding (manufacturen), huishoudelijke artikelen, of een juwelier (al komen een paar (ex-)werknemers van de Zilverfabriek ter sprake). Ieder pareltje is ontstaan of althans veel completer geworden door gesprekken (interviews) met nakomelingen van de hoofdpersoon, vaak de stichter van het familiebedrijf of van een van diens zonen. Daardoor kwam er informatie beschikbaar die je in de openbare bronnen maar zeer lastig kunt achterhalen, vaak gelardeerd met een persoonlijke noot en geïllustreerd met fotomateriaal dat alleen maar in de bekende schoendozen of albums bij nakomelingen bewaard wordt. Hoewel soms het niveau van een kiekje niet ontstijgend, druipt de nostalgie ervan af. Het is een genoegen om dat soort informatie te zien en te lezen, zelfs al ken je heel die familie niet en ken je het belangrijkste pand van het bedrijf niet of maar slecht – vaak heeft inmiddels de slopershamer dusdanig huisgehouden dat je al oud en met Voorschoten vergroeid moet zijn zou je je daar nog wat van kunnen herinneren. Maar voor die mensen is zo'n boek natuurlijk zwijmelen!

Het gaat natuurlijk veel te ver al die namen van Voorschotense middenstanders op te sommen. De verhalen zijn doortimmerd en lezen lekker weg. Natuurlijk valt er toch nog wel wat op te merken. Zo is verwarrend dat de auteur geen scherp onderscheid maakt tussen bevolkingsregister en Burgerlijke Stand. Dat de ambtenaren van de Burgerlijke Stand ook het bevolkingsregister bijhielden (of andersom) rechtvaardigt niet om te zeggen dat een nieuwkomer bij de Burgerlijke Stand ingeschreven werd. Ook kan wat de auteur vermeldt over de omnummering van een adres met wijkletter en volgnummer naar straatnaam en huisnummer, dat circa 1922 plaatsgevonden schijnt te hebben, alleen maar als gehannes gekwalificeerd worden: als er één deskundige is die dit weet of zou moeten weten of binnen de kortste keren zou moeten kunnen vinden, is het de auteur wel. Ook zijn kennelijk onbegrip over waarom een slager (oude) reuzel mocht leveren aan een polderbestuur is onbegrijpelijk: dat was niet voor de smering van de houten raderen van de poldermolen, maar het smeren van gietijzeren assen in hardstenen lagers. Die houten raderen moesten juist met (bijen)was gesmeerd worden. Maar natuurlijk biedt het boek ook vele nieuwe aanknopingspunten. Zo kreeg de Prentverzameling van het Archief in Leiden een reeks foto's van een trouwerij, die al snel bleken

genomen te zijn bij het (tuinders)huis Veurseweg 285, Nooit Volmaakt. Uit een van de pareltjes blijkt nu dat dat huis in 1929 is ontworpen door architect J. van Vliet voor Koos de Koning. Die verhuurde het echter, tot in 1949 een zoon van hem na zijn trouwen er ging wonen. De vraag is natuurlijk welk huwelijk het was en of, als de foto's uit 1949 dateren, er personen De Koning te herkennen zijn. Maar je moet als auteur natuurlijk maar net weten dat die foto's daar zijn. Zijn pareltje over dit bedrijf is echter zelfs zonder die foto's al uiterst leesbaar.

Ook al zal dit boek vooral Voorschotenaren aanspreken, het kan ook als voorbeeld dienen voor vergelijkbare publicaties elders.

Piet de Baar